

Q&A - Taskforce Landbouw, Natuur & Stikstof

1. Wat is de rol van NAJK geweest in dit proces?

NAJK heeft geen keuzes gemaakt over wat er in de brief staat en is geen besluitende partij of ondertekenende partij bij deze brief. Wij bepalen dus ook niet wat er in de Kamerbrief wordt opgenomen. NAJK heeft de afgelopen tijd op alle mogelijke plekken de inzet van NAJK voor jonge boeren en tuinders ingebracht. Daarbij hebben we gedurende het proces actief gelobbyd en onze oplossingen aangedragen bij politiek en ambtenaren.

2. Waar heeft NAJK zich voor ingezet?

NAJK heeft zich ingezet voor toekomstperspectief voor jonge boeren en tuinders. Daarbij hebben we aandacht gevraagd voor duidelijke keuzes van de overheid, ruimte voor ondernemerschap, doelsturing in plaats van generieke maatregelen, haalbare wet- en regelgeving, voldoende financiële ondersteuning voor jonge boeren en een sterke agrarische sector waarin ook toekomstige generaties kunnen investeren, ontwikkelen en ondernemen.

Specifiek heeft NAJK een aantal harde randvoorwaarden neergezet aan het begin van het proces.

Hier zijn de 5 randvoorwaarden korter samengevat in 5 duidelijke bullets:

- **Borging van additionaliteit:** Additionaliteit is het principe wat noodzakelijk is om op termijn weer vergunningen te verlenen. Dit is een keiharde randvoorwaarde om de vastgelopen vergunningverlening juridisch houdbaar en op een haalbare manier weer vlot te trekken.
- **Definitieve legalisatie PAS-melders en interimers:** Ondernemers hebben volledige rechtszekerheid en een onherroepelijke omgevingsvergunning nodig om weer te kunnen ondernemen en investeren.
- **Haalbare en betaalbare verduurzaming:** Vergunningverlening voor innovatie, emissiereductie en dierenwelzijn moet juridisch mogelijk, financieel haalbaar en rendabel zijn.

- **Doelsturing als basis:** Stel heldere doelen, maar geef boeren de vrijheid om zelf de aanpak te bepalen en beloon aantoonbare goede prestaties.
- **Sterk flankerend beleid voor jonge boeren:** Geef jonge ondernemers prioriteit en de nodige financiële, fiscale en ruimtelijke steun bij innovatie, extensivering, verplaatsing of bedrijfsbeëindiging.

3. Heeft NAJK ingestemd met de inhoud van de Kamerbrief?

Nee. De Kamerbrief is een kabinetsbrief. NAJK heeft geen formele rol in de besluitvorming en kan geen goedkeuring geven aan de hele inhoud van de brief. Wij beoordelen de brief op basis van onze eigen randvoorwaarden en standpunten.

4. Op basis waarvan beoordeelt NAJK de Kamerbrief?

NAJK toetst de brief aan een aantal belangrijke randvoorwaarden,

- **Borging van additionaliteit:** Dit is een keiharde randvoorwaarde om de vastgelopen vergunningverlening juridisch houdbaar en op een haalbare manier weer vlot te trekken.
- **Definitieve legalisatie PAS-melders en interimers:** Ondernemers hebben volledige rechtszekerheid en een onherroepelijke omgevingsvergunning nodig om weer te kunnen investeren.
- **Haalbare en betaalbare verduurzaming:** Vergunningverlening voor innovatie, emissiereductie en dierenwelzijn moet juridisch mogelijk, financieel haalbaar en rendabel zijn.
- **Doelsturing als basis:** Stel heldere doelen, maar geef boeren de vrijheid om zelf de aanpak te bepalen en beloon aantoonbare goede prestaties.
- **Sterk flankerend beleid voor jonge boeren:** Geef jonge ondernemers prioriteit en de nodige financiële, fiscale en ruimtelijke steun bij innovatie, extensivering, verplaatsing of bedrijfsbeëindiging.

Daarnaast hebben we ons sterk negatief uitgesproken tegen een vergaande vorm van grondgebondenheid en onnodig grote zones rondom N2000 gebieden.

5. Waarom heeft NAJK ervoor gekozen om gedurende het proces betrokken te blijven bij de overheid?

Wij vinden het belangrijk om de stem van jonge boeren en tuinders te laten horen op momenten dat belangrijke keuzes worden gemaakt. Door onze kennis, praktijkervaring en visie in te brengen, proberen we invloed uit te oefenen op de uiteindelijke keuzes. We vinden dat de nieuwe minister en het nieuwe Kabinet een

kans moeten hebben om goede dingen te doen voor onze sector. De uitkomst van de brief ligt er nu, het pakket beoordelen we op basis van onze inhoudelijke punten om te beoordelen of het Kabinet de goede dingen heeft gedaan.

6. Heeft NAJK zelf voorstellen ingebracht?

Ja. Gedurende het proces heeft NAJK verschillende voorstellen, analyses en aandachtspunten ingebracht. Daarbij hebben we niet alleen gereageerd op voorstellen van anderen, maar ook actief alternatieven aangedragen die volgens ons beter aansluiten bij de praktijk en bij de belangen van jonge boeren en tuinders. Niet al onze punten zijn overgenomen. Daarom kijken wij heel kritisch naar de uitvoering en uitwerking van voornemens in de brief.

7. Is er afstemming geweest afgelopen tijd tussen het dagelijks bestuur van NAJK en de provinciale besturen van NAJK over de taskforce?

Ja, we hebben de afgelopen tijd minimaal één keer per week onze provinciale bestuurders van NAJK bijgepraat over de stand van zaken rondom de taskforce.

8. Wat is er specifiek geregeld voor de jonge boeren in deze brief?

Er is een bedrag gereserveerd voor specifiek jonge boeren, dat wordt ingezet voor het behoud van de vestigingssteun. Daarnaast is het belangrijk dat vergunningverlening weer op gang komt en pasmelders en interimers op basis van een hedendaags referentie moment een vergunning kunnen krijgen.

9. Hoe kijkt NAJK naar de Kamerbrief?

We herkennen een aantal belangrijke elementen van de inzet van NAJK. Bijvoorbeeld de opdracht om tot additionaliteit te komen, de richting om vergunningverlening weer los te maken, invoering van de rekenkundige ondergrens en ook de inzet naar doelsturing. Aan de andere kant zien we ook zeer zware maatregelen, zoals de norm voor grondgebondenheid en zonerings, waar onze leden hard door worden geraakt en niet altijd effectief lijken. Dus we zijn blij met de goede stappen die erin staan, maar zien ook onnodige pijnpunten en zien dat goede uitwerking en uitvoering cruciaal is als onze leden er echt wat aan willen hebben.

10. Is de Kamerbrief het definitieve eindpunt?

Nee. Na publicatie van de Kamerbrief volgt nog politieke behandeling in de Tweede Kamer. De keuzes uit de brief moeten in veel gevallen nog verder worden uitgewerkt en besproken.

11. Komt NAJK nog met een uitgebreidere reactie?

Ja. Op maandag 29 juni komen wij met een uitgebreide reactie, een podcast om jullie mee te nemen in het proces en de uitkomsten en vullen we deze Q&A aan.